

Tjänsteskrivelse

2024-03-18

Handläggare:

Therese Christiansson
026-17 80 00
therese.christiansson@gavle.se

Diarienummer: 24ON11

Nämnd:

Omvårdnadsnämnden

Yttrande på remiss – Motion från Vänsterpartiet (V) – Demenslots

Förslag till beslut

Att anta yttrandet som sitt eget.

Bakgrund

Omvårdnadsnämnden har ålagts yttra sig i rubricerat ärende, som är en remiss på en motion från Vänsterpartiet gällande "Demenslots".

Yttrandet ska vara Kommunstyrelsens diarium tillhanda senast den 3 maj 2024.

Yttrande

Bakgrund

Idag räknas demenssjukdom som en av de största folksjukdomarna. Ca 150 000 personer lever med demenssjukdom i Sverige. Varje år insjuknar ca 20 000 – 25 000 i demenssjukdom i Sverige.

Det totala samhällskostnaderna för demenssjukdomar i Sverige beräknas till närmare 81,6 miljarder kr (2019) som är fördelade på:

- Kommuner (bl a särskilt boende, hemtjänst):
66,8 miljarder kr
- Regioner (bl a läkemedel och läkarbesök):
1,3 miljarder kr

- Informell vård (anhörigas obetalda vård):
12,5 miljarder kr
- Andra indirekta kostnader (sjukersättning och sjukfall):
1 miljard kr

Källa: Demenssjukdomarnas samhällskostnader i Sverige 2019, Karolinska Institutet

Nationella studier visar att specifikt yngre demenssjuka och deras närstående är en bortglömd grupp som hamnar i ett glapp mellan olika vårdgivare efter att ha fått diagnos. Man upplever sig lämnad i ensamhet i kris, sorg och en känsla av stor förlust av livet och funderingar om framtiden. Samma erfarenheter har kommit Demenssamordnare inom Valfärd Gävle till del via samtal med demenssjuka och deras närstående i Gävle kommun samt via Demensföreningen i Gävle.

I samband med diagnosbesöket ges information om sjukdomen och den behandling som erbjuds. Denna information kan vara svår att ta till sig vid detta tillfälle då individen och närstående kan befinna sig i chock efter att ha fått beskedet om att man har drabbats av en dödlig sjukdom som det inte finns något botemedel för, utan bara symtomlindrande läkemedelsbehandling.

Vanligtvis genomförs en telefonuppföljning av läkemedelsbehandlingen med sjuksköterska efter några veckor. Därefter kallas individen till ett återbesök hos läkare efter ca 8 månader och därefter en gång per år.

I det skede när individen får diagnosen, så finns sällan en etablerad kontakt med kommunen och därmed saknar individen och närstående information och vägledning om de insatser som finns att få. Det kan finnas ett behov av att löpande få information om, och få ställa frågor, om själva demenssjukdomen, symtom relaterat till den eller praktiska frågeställningar.

Nuläge Gävle kommun

I Gävle kommun finns en Äldrelots som ger stöd och vägledning generellt till seniorer. De demenssjuka och deras närstående kan behöva ett komplement till detta med en specifik inriktning på demens.

Den digitala Demenslotsen (demenslotsen.se) är ett verktyg som finns tillgängligt dygnet runt och en guide på vägen med demenssjukdomen. Den riktar sig som ett anhörigstöd och kan fungera som ett komplement till Äldrelotsen när det gäller inriktning demens.

Demenslotsens mål är att stötta anhöriga med relevant information när man behöver det – varken för tidigt eller för sent. Oavsett om man är partner till den som är sjuk eller ett barn till en förälder med demens så har man rätt till stöd utifrån sin anhöriges sjukdomsförlopp.

Att vara anhörig kan vara en krokig och orolig resa och flera känner sig ensamma i utmaningen. Demenslotsen har därför definierat 16 olika "kapitel" som man kan utgå ifrån när det passar sin situation. Informationen är uppdelad för olika anhörigroller: äldre partner, vuxet barn till en äldre förälder, mitt i livet samt ung anhörig. Varje roll har ett eget "spår" på Demenslotsen för ännu mer personlig vägledning baserat på både situation och roll.

Det kan till exempel handla om praktiska råd kring förberedelser efter diagnosen eller om hur man ordnar en plats på ett vårdboende på bästa sätt, men också själsliga utmaningar kring saknad och förlust. Här finns en nationell del med information om sådant som kan vara bra att veta och man får också viktig kunskap om stöd och verksamheter i sin kommun. (källa Demenslotsen)

Förutom behovet av en digital Demenslots bedöms det finnas en efterfrågan och behov av en fysisk "demenslots", det vill säga en person med hög demenskompetens för mer specifik rådgivning och stöd i enskilda ärenden.

Sektor Vårlds Demenssamordnare beskriver att alltför många närstående till personer med demenssjukdom kontaktar samordnaren för råd och stöd, men kontakt tas även av personer själva som drabbats av en demenssjukdom. Hänvisning sker från Region Gävleborgs Minnesmottagning, men alltmer även från Hälsocentraler som följer Socialstyrelsens riktlinje: *Ett standardiserat insatsförlopp vid demenssjukdom – en modell för mångprofessionell samverkan för personcentrerad vård och omsorg vid demenssjukdom.*

Idag finns tjänsten som Demenssamordnare och ett litet demensteam som utgörs av två medarbetare det vill säga Demenssamordnare och en undersköterska. Önskvärt vore ett multiprofessionellt team där alla har en viss tid av sin tjänst i Demensteamet. I Socialstyrelsens riktlinje *Ett standardiserat insatsförlopp vid demenssjukdom – en modell för mångprofessionell samverkan för personcentrerad vård och omsorg vid demenssjukdom* påtalas vikten av en Demenssamordnare/demenssköterska samt ett multiprofessionellt demensteam bestående av personer från både kommun och Region.

Nuvarande Demensteam har organisationstillhörighet i Kontor Boende (vård- och omsorgsboende), med uppdrag att bistå VåBo med utbildnings- och handledningsinsatser i kundärenden. Då behovet av stöd ökar från anhöriga till personer med demenssjukdom, individer som är i tidigt stadiet i sjukdomen, biståndshandläggare och LSS-boenden borde Demensteamet och Demenssamordnarfunktionen även formellt finnas som resurs även för dessa funktioner. Idag ges stöd till dessa i mån av tid, men behovet av stöd förefaller öka över tid. Utifrån detta skulle en utökning av ett demensteam behövas för att möta upp framtida behov och kunna arbeta förebyggande för att underlätta kvarboende i ordinärt boende. Med rätt stöd under sjukdomsresan kan en flytt till vård- och omsorgsboende senareläggas och en ökad livskvalitet möjliggöras för individer med demenssjukdom och närstående.

Välstånd Gävles Demenssamordnare anordnar, tillsammans med anhörigkonsulent, en samtalsgrupp sen ett år tillbaka på kvällstid för yngre personer med demenssjukdom och deras partner. Vid ett tillfälle bjuds även övriga familjemedlemmar in, då även läkare från Minnesmottagningen deltar digitalt för tema "fråga doktorn". Vid ordinarie träffar träffas alla gemensamt en stund, men delar också upp gruppen så att personer med demenssjukdom och deras närstående träffas var för sig för att utbyta erfarenheter men också för att ge varandra stöd i deras svåra situation.

Samtalsgruppen har varit framgångsrik och formen för dessa samtalsträffar är unik. Det är annars vanligt med separata anhörigrupper och mindre vanligt med samtalsgrupper för personer med demenssjukdom. Både personer med demenssjukdom och deras närstående har behov av att träffa andra i ungefär samma situation och på samma plats i livet. Åldersgruppen har varit 55 – 68 år.

Då behovet av samtalsstöd ökar kommer öppna samtalsträffar på kvällstid erbjudas för närstående till yngre demenssjuka t ex vuxna barn, syskon, vänner osv som behöver stöd och information i sin relation med en yngre demenssjuk och träffa andra i liknande situation.

Välstånd Gävle ställer sig bakom förslaget om Digital demenslots i Gävle kommun, men bedömer också att den behöver kompletteras med en fysisk "demenslots". Detta för att möta dagens och framtida behov hos de personer som drabbats av demenssjukdom och deras närstående samt nätverket runt dem. Kostnaden för Digital demenslots uppgår enligt 2021 års prislista till ca 39 000 kr exkl moms i startavgift och därefter en

månadskostnad motsvarande ca 14 000 kr exkl moms. En fysisk demenslots motsvarar en årsarbetare (ca 700 000 kr). Ingen av dessa kostnader finns det finansiering för.

Magnus Höjer

Sektorchef

Sektor Vårld

Omvårdnadsnämnden har ålagts yttra sig över remiss gällande " Demenslots".

Ärendet hanteras av Omvårdnadsnämnden vid sammanträdet den 25 april 2024. Bitr sektorchef Caroline Engberg har tillsammans med demenssamordnare Therese Christiansson, varit ansvariga handläggare i ärendet.